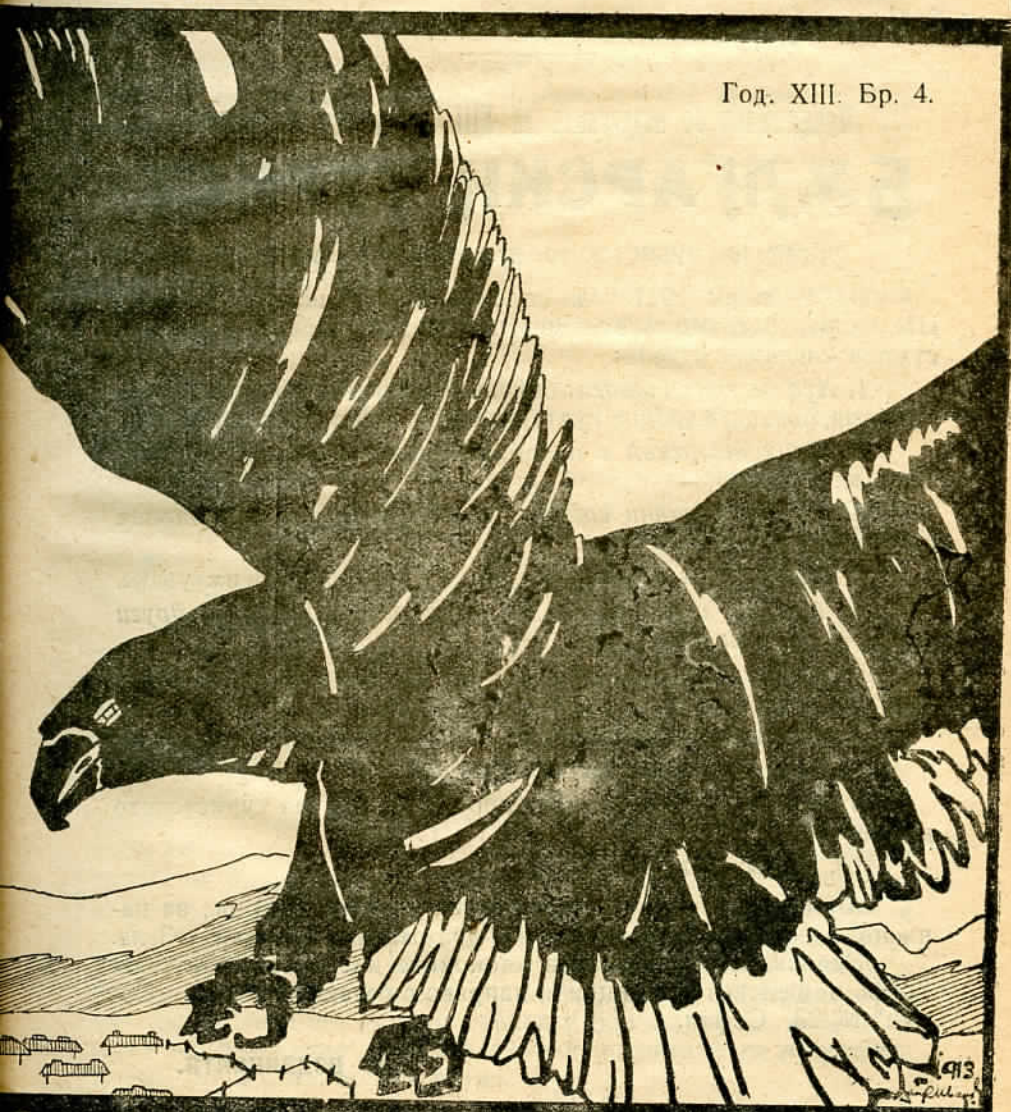

БЖЛГАРСКИ ТУРИСТ

ОРГАН НА БЖЛГАРСКОТО
ТУРИСТСКО ДРУЖЕСТВО

Год. XIII. Бр. 4.

Съдържание:

	Стр.
1. Окръжно до настоятелствата на клоновете на Б. Т. Д.	51
2. XIV ред. туристски събор — София 1921 год.	53
3. Бюджет на центр. н-ство за 1920—1921 год.	63
4. <i>Ив. Велков</i> — Спомен	63
5. <i>Пейо</i> — Ецтал	65
6. Вести	68
7. Разни	69
8. Вести от чужбина	70

Продължава се подписката за XIII. година на списанието

БЪЛГАРСКИ ТУРИСТ

орган на туристското дружество в България.

От 1. юлий 1921 год. списанието започва XIII. година. Ще излиза редовно всеки месец (само 10 месеца) и ще застъпва следните отдели:

1. *Художествен отдел*: описания на родна природа, пжтешествия, излети, народна култура, нрави, обичаи, изкуство и пр.

2. *Стихотворения* с подобни мотиви и изгледи на красиви местности.

3. *Организационни статии и мнения* за популяризиране задачите на туризма.

4. *Хумористичен отдел* на случки и анекдоти при пжтуване.

5. *Мнения и постъпки за задружна работа с други спортни организации.*

6. *Дружествен живот*. Дейност на Централното Настоятелство и клоновете.

7. *Туристска хроника*.

8. *Вести за туризма из чужбина*.

9. *Отзиви и трибуна* за спорт и успехи на туристското дружество.

10. *Книжнина, поща и др.*

Абонамент на Б. Т. годишно за членове — 20 лв., за нечленове — 30 лв., в чужбина — 8 фр., отделна книжка — 3 лв.

Записването става чрез клоновите настоятелства, телеграфо пощенските станции и направо в редакцията — ул. „Солун“ № 23, София.

От редакцията.

Български Турист

Le Touriste Bulgare.—Der Bulgarische Tourist.

орган на Българското Туристско Дружество.

Литературно списание за туризм и природоописание.

Редактор : **Ив. Велков.**

Излиза редовно месечно (само 10 месеца). Абонамент годишно : за членове — 20 лв., за нечленове — 30 лв., за чужбина — 8 фр., отделен брой 3 лв.

Всичко, що се отнася до сп., се изпраща : София, до редакц. ул. Солун 23

Год. XIII. София, октомврий и ноемврий 1921 г. Бр. 4.

Българско Туристско Дружество

Централно Настоятелство

№ 1

София, 25 август 1921 год.

ОКРЪЖНО

**До Настоятелствата на
клоновете на Б. Т. Д.**

XIV редовен туристки събор в последното си заседание избира ново централно настоятелство, което се конституира както следва :

Председател Илия Антонов, подпредседател Д-р Крум Дрончилов, секретар Васил Христов, касиер Димитър Сжселов, домакин Д-р Пею Пеев, редактор д-р Иван Велков, съветници Никола Пушкиarov и Никола Галчев, контролна комисия Никола А. Симеонов и Александър Моллов.

С поемане на длъжността си, ние — членовете на новото централно настоятелство — считаме за своя първа длъжност да се обжрнем както към настоятелствата на клоновете на Б. Т. Д., така и към всички дружествени членове и да поискаме тяхното пълно съдействие не само за изпълнение на възложената ни от току що закрития събор работа, но и да издигнем хубавата ни организация на онази висота, на която тя би требвало да стои, особено в днешните времена. За постигане на всичко това, нека се запомни добре, не е достатъчна нашата — на централното настоятелство — добра воля и нашия труд, но са необходими и добрата воля и всестранно сътрудничество на всички дружествени членове. — Нека не се забравя също от никого, че без необходимата подкрепа — морална и материална — ние ще си останем само с хубавите пожелания за успехи и само ще развиваме идеи без никакви практически резултати. А така не ще постигнем нищо. —

За никого не е тайна, че финансовото положение на дружеството ни е лошо. Ето защо, дълг е на всеки който милее за тази полезна и безкористна организация, да работи за преуспеването ѝ и за усиляване нейните доходи, като преди всичко той сам бжде напълно изправен към дружествената каса.

Водими от желанието да се приведе в известност положението на дружеството, централното настоятелство поканва клоновите настоятелства да се отчетат в най-скоро време, като същевременно дадат и следните сведения:

1) Точния брой на дружествените членове;
2) Колко новозаписани членове имат през текущата година, на каква сума възлиза събраната записнина, внесена ли е и кога;

3) Какви суми са задължени към централната каса, каква част е внесена и кога — (тук ще трябва да се има пред вид решението на събора, че клоновете трябва да внасят в централната каса по 50 ст. на член месечно или 6 лв. годишно, независимо от записнината, лична карта, абонамента на списанието и пр.)

4) По колко броя от списанието ще трябва да им се изпращат, като се има пред вид решението на събора: Списанието „Български турист“ е задължително за всички членове по 20 лв. годишен абонамент. Обаче семейство, безразлично колко души са от него членове на дружеството, плаща и получава само едно течение.

Издаването на списанието е осигурено при условие, че ще се изплатят своевременно абонаментите. Ще се направи всичко възможно за подобрене на списанието, така че то да стане необходимо четиво за всички любители на природата. Вменява се, обаче, в длъжност на клоновете да изпращат и подбрани материали и така да допринесат за постигане на гонимата от списанието ни цел, както и да съобщават редовно вести из живота си. Същевременно да се развие и по-голяма дейност за записване на външни абонаменти — 30 лв. годишен абонамент.

5) Колко лични карти са получили и каква сума е събрана срещу тях, внесена ли е и кога; имат ли наличност лични карти или не и искат ли такива и колко. —

Другари туристи,

Не скъпете труда и средствата си за най-безкористната спортна организация. Да се сплотим и чрез нея се помъжим да закрепим в българския народ всички хубави и стари неговии добродетели, които при днешното общо падение са обречени на задушване. Да се помъжим с нашата безшумна родолюбива дейност да поддържаме бодър народния дух и

бистро народното съзнание, въпреки всички незгоди в които искат да ни оковат.

Нека се проникнем добре от моментите, които преживяваме и трудностите, с които има да се борим и които повелително трябва да преодолеем.

Всички на работа — благородна и благодатна!

Родното и мощно *здравейте* ви пращат за новото централно настоятелство.

Председател: *Ил. Антонов.*

Секретар: *В. Христов.*

XIV. ред. туристски събор—София 1921 г.

ПРОТОКОЛ № 1.

Неделя, 14 август 1921 година.

Заседанието се откри в 9 часа пред обед с приветствие от председателя на Централното Настоятелство г. д-р П. Козаров.

При откриването на заседанието присъствуват 26 делегати и 148 гости — туристи. От страна на М-вото на Просветата присъствува инспектора г. Негенцов, а от страна на общината — пом. кмета г. Ив. Дечев. Прочетоха се поздравителни телеграми до събора от Дупница (две), Габарево, Станимака, Габрово, Вратца (две), Долна баня, Горна-Джумая и Пловдив. По предложение на г. д-р П. Козаров, избра се специално бюро на събора в състав: Председател Ст. Н. Шишков (Пловдив), подпредседатели: г. г. Никола Додов (Дупница) и Сотир Скрински (София), и секретари г. г. Лука Дудев (София) и Георги Семков (София).

Представителя на М-вото на Просветата г. Негенцов поздрави събора от името на министра и Министерството и приветствува туристите като морално най-мощната днес културна организация, която, като съдействува за опознаване на младежта с родината, за сближаване на детето с гражданина, за култивиране дух на сплотеност и задружна работа, би могла да допринесе много за заздравяване окаяното положение, в което България все още продължава да се намира. Господин Негенцов завърши, като прочете едно писмо на г. Министра на Народното Просвещение до събора, в което последния дава израз на своята дълбока вяра в образователната сила на туризма и в голямото му влияние за заздравяване, засилване и всестраниното повдигане на народа ни и пожелава плодотворна работа.

Пом. кмета г. Иван Дечев поздрави събора от името на общината и пожела на туристите дейност и пожървенство в

спорта и идейното обновление на България. Той поздравя сжбора и от името на юнашкото д-ство „Шипченски Герой“.

От името на Есперантския конгрес, който днес сжщо заседава в София, есперантист-юноша-турист, поздравя сжбора и туризма, като изтъкна голямата връзка, която сжществува и се развива между туристи и есперантисти и голямата полза която „Есперанто“ принася на туриста.

След поздравленията новоизбраното бюро зае местото си.

Председателя г. Шишков, след като благодари на г. г. говорившите, изтъкна хубавите черти и национални добродетели на българина, благодарение на които той можа да проживее досегашните изпитни и да оцелее, и апелира за подържането и развитието на тези добродетели.

Сжс ставане на крака се почете паметта на падналите за родината през последната война туристи, след което, по предложение на председателя, сжбора реши да се поздравят: Н. В. Царя, Министра на Просветата, столичния кмет и дейците на туризма г. г. А. Теодоров—Балан и народния поет Ив. Вазов.

Избраха се комисии: 1. за проверка пжлноощията на делегатите в сжстав: г. г. Кр. Антонов, Ив. Минев и Ал. Моллов и 2. за изменение на дружествения устав, в сжстав: г. г. Станислав Казаков (Дупница), Сотир Скрински (София), д-р П. Козаров (София) и Илия Антонов (София).

Подпредседателя С. Скрински докладва и сжбора прие с бурни ржкоплескания за клонове на Бжлг. Туристско Дружество възстановените след войните

в Орехово „Дунавски Турист“,

в Тревна „Планинец“ и новоосновения клон

в Габрово „Узана“.

По предложение на председателя прие се да се пререди дневния ред, като се пристжпи кжм обявения реферат, за да могат да го чуят и всички дошли на откриването на сжбора гости. Референчикжт г. д-р П. Козаров занимава сжбора в разтояние на час и половина с темата „Войната и туризма“.

След свжршване на реферата, пак по пререждане на дневния ред, пловдивският турист — гост г. д-р Бойкинов разви мисълта си за постройка на феникюлер до Черния връх на Витоша и направи предложение, туристското дружество да осигури за себе си концесията за постройка и експлоатацията, с което би си сжждало и един богат и постоянен източник на средства, толкова необходими за реализирането на неговите цели и задачи.

Разискванията по предложението на г. д-р Бойкинов, както и по реферата на г. д-р П. Козаров останаха за по-късно, според както е определено в дневния ред.

След това г. Скрински прочете „отчета на централното настоятелство“ за дейността му от миналия сжбор до днес.

Поради напредналото време разискванията по отчета се отложиха за идното заседание, понеделник 15 август 8 часа сутринта.

ПРОТОКОЛ № 2.

София, 15 август 1921 год.

Заседанието се откри в 9 часа сутринта от председателя Ст. Н. Шишков, в присъствието на 29 души делегати. Прочетоха се, сред бурни ръкоплескания, поздравителни телеграми от Н. В. Царя и от почетния председател на Б. Т. Д. — проф. А. Теодоров — Балан, след което комисията по проверка пълномощията докладва, че са дошли на събора с редовни пълномощия:

1. От *Вратца* 4 делегата: Н. К. Алексиев, Конст. Партов, Г. Шивачев и г-ца Цв. Стубленска.

2. От *Габрово* 4: Еким Ст. Андрейчин, Хр. Чичоваров Г. Рачев и Хр. Врабчев.

3. От *Долна-бана* 2: А. Д. Цветков и г-ца Надежда А. Цветково;

4. От *Дупница* 3: Н. Додов, Ст. Казаков и Ив. Лобутов;

5. От *Орехово* 2: Радан Симеонов и Цоню Ионов;

6. От *Пловдив* 2: Ст. Н. Шишков и Ник. Груев.

7. От *Самоков*, според пълномощията 2, а дошел единият от тях — В. Захариев.

8. От *София* 10: Ил. Антонов, д-р Ив. Велков, Н. Галчев В. Христов, г-ца Л. Ковачева, Д. Сжселов, д-р П. Пеев, Н. Бозов, Ст. Лазаров и Сп. Марков.

9. От *Търново* 1: Борис Даваджиев.

Повдига се въпрос за изправността на клоновете (Сп. Марков, София), в отговор на което председателът г. Шишков обяснява, че не са доизправни: Габрово, Самоков, Търново и Вратца, обаче всички съднесли пари за окончателно издължение. Пожела се, занапред всички клонове да бъдат най-редовни, за преуспеването на дружеството и се пристъпи към дневния ред.

Ал. Моллов (София), прочете от името на контролната комисия доклада ѝ за операциите на дружествената каса от 8. VIII. 1915 г. до 13. VIII. 1921 год., след което се почнаха разисквания по доклада на Центр. Н-во и Контр. комисия.

Г. Шивачев (Вратца), като изтъква причините за слабата дейност на центр. н-во, изказва благодарност за положените от него грижи.

Н. Додов (Дупница) отправи похвали към центр. н-во за направеното от него в тия дни на угнетеност и дезинтересиране от обществена дейност. Намира, обаче, за необходимо да констатира, че центр. н-во известно време не е дало

признаци на живог и дори, когато от провинцията с ред писма е било тжрсено и запитвано. Сжщо и издаването на „Бжлгарски Турист“, идейният орган на двото ни, би требвало да се подеме още по-рано, па и да се подобри. Изказва се за образуването на редакционен комитет, макар и с минимално вжзнаграждение.

Хр. Рачев (София) обяснява, че центр. н-во е сжществувало и, макар и слабо — поради трудните времена в които живеем — то е работило.

С. Скрински (София) обяснява, че досегашното центр. н-во е временно, не избрано по реда си, но както то, така и избраното от XIII сжбор в Самоков н-во, са работили редовно, макар слабо, според силите си. Намира, че главна причина за слабата дейност са войните, които донесоха общ упадък на идейните работи, па и средства не е имало, особено за списването на „Бжлгарски Турист“.

Ил. Антонов (София) намира, че досегашната дейност на центр. н-во не е задоволителна. До м. март почти не е имало центр. н-во, вследствие на което се наложи избирането на ново. Иска в бждещето централ. н-ство да влезат хора, които не за чест, а за да работят поемат поста си. Пожелава на провинциалните клонове по-голяма дейност, а на центр. н-во не само да обедини и направлява всички сжществуваци клонове, а и да извика на живот и много още нови.

Даваджиев (Тжрново) счита днешния сжбор един вид учредителен след джлгите войни, когато всичко бе замрело и предлага да се освободи центр. н-во от отговорност, с пожелание за интензивна дейност от новото.

Сжборжт гласува за освобождаване центр. н-во и контролната комисиия от отговорност, след което поради напредналото време, заседанието се вдигна за след обед.

През време на разискванията сжбора бе поздравен от Сжюза на запасните офицери. Г. Митов, запасен подполковник, засвидетелствува с прочувствени думи почитта и поздравите от страна на запасното офицерство към тия, които знаят да ценят дивната бжлгарска природа. Това си идване той счита не само за вежливост, а като джлг, защото запасното офицерство ясно сжзнава силата на звеното — любов към родината. То цени бодрия дух и свободолюбие на туриста, като морални ц. нности на силен, свободен и патриотичен бжлгарски гражданин. Запасното офицерство цени тези граждани — залог на преуспеване на бжлгарското дело. Накрай пожела напреджк на туризма и ползотворна дейност на сжбора.

Председателя благодари на представителите на орлите, които седем години бродиха из поробените бжлгарски кжтове. Изтжкна, че едни от най-ревностните членове на Бжлгар.

Турист. д-во са офицерите, и особено запасните офицери, на които поднася уважението си и изпраща мощното туристическо „здравей!“

ПРОТОКОЛ № 3.

София, 15 август 1921 година.

Заседанието се откри в 3 ч. след обед от председателя г. Ст. Н. Шишков.

Госп. *Бойчинов*, председател на Юношкия Туристски Сюз, и г. *Др. Цонев*, председател на Соф. Юнашко Туристско Дружество *Витоша*, начело на една делегация, поздравиха от името на своите организации сжбора и му пожелаха ползотворна работа. Те се изказаха за задружна дейност на двете туристски дружества — за общото преуспяване на туризма.

Председ. г. *Шишков* отговори на поздравите им, след което се мина на дневен ред. — Докладчикът на комисията по изменение на устава г. *Скрински* (София) прочита изцяло проектираните изменения.

Госп. *Сжселов* (София) предлага да се изменят само членове 14, 16, 78, а изменението на устава изцяло да остане за догодина, за да има време да се занимаят с него и прегледат проекта и провинциалните клонове. Г. г. *Н. Груев* (Пловдив) и *Скрински* (София) предлагат сега сжбора да вземе едно временно решение относно доходите на Централното Настоятелство, а другите изменения да останат за подирния сжбор. Гос. *Рачев* (Габрово) мисли, че и сега би могло да се пристъпи към подробното изменение на Устава, в каквото смисъл прави и предложение, поддржано от г. *Партов* (Вратца).

Сжбора възприе предложението на г. Груев, а именно: да се вземе решение сега в смисъл известен % от всички приходи на клоновете да се внасят в централната каса, а изменението на Устава да остане за идния сжбор.

Госп. *Д. Сжселов* (София) предложи и сжбора възприе да се мине към четене на бюджетопрокта и в него да се определи точния процент на приноса за централната каса. Ил. Антонов (София) напомня, че в Самоковския XIII редовен Туристски сжбор е решено членският внос да бъде минимум 50 ст. на месец. А ако искаме да подобрим органа си и да имаме списание като за пред хора, да не се скъпим толкова много и увеличим средствата на Централното настоятелство.

След прочитане на бюджетопрокта за идната година се повдигна пак въпроса за изменението на устава. Г-н Б. Даваджиев (Търново) заявява, че сжбора си създава мжч-

нотии, като не се ръководи по устава и затова, ако утре тжрновци не дадат средства, никой да не се съжди, че отказват въз основа на устава. Госп. Дудеков (София) намира че всичките мъжнотии произлизат от несъответствието между устава от една страна и фактическото положение на нещата, които днес са съвсем други, отколкото при съставянето на устава, от друга, и предлага събора да се повърне към изменението на устава. Госп. Рачев поддържа същото, като предлага членския внос да бъде 2 лв., а записнината 5 лв., за да се осигури бюджета. Г-н Шишков (Пловдив) предлага да се приеме бюджета и той да бъде задължителен и за всички клонове, а устава да не се изменява сега. Същото поддържа и г. Додов (Дупница), който предлага сега да се вземе само решение за увеличение на вноските.

Събора възприе последното предложение и премина към разискване и приемане на бюджетопоекта точка по точка. По време на разискванията се повдигнаха и решиха следните въпроси.

1. Огнсно членския внос се прие предложението на г. Рачев (Габрово): всеки клон внася в касата на Централното настоятелство по 50 ст. месечно за всеки свой член.

2. Встъпителния внос се определя на 5 лв., съгласно проекта.

3. Огнсно процента, който клоновете трябва да дават в полза на централната каса от другите си приходи, се повдигнаха оживени разисквания. Проектът предвижда 50 на сто от другите приходи, като някои предложиха да се освободят приходите за фонд „Хижа“ от този процент. Г-р Рачев (Габрово) предлага приноса да бъде 10 на сто. но от всички приходи на клоновете, иначе клоновете могат да определят всички сборове за фонд „Хижа“ и да не внасят нищо в централната каса. Същото поддържа г. Даваджиев (Тжрново) и г. Шивачев (Вратца). Гос. Шишков поддържа проекта. Събора прие предложението на г. Рачева: 10 на сто и то от всички приходи.

4. По въпроса за абонамента на списанието станаха също оживени разисквания в края на които се оформиха три предложения: първо (на проекта) абонамента да бъде 20 лв. годишно за членове, и да бъде задължителен за всички членове; второ (Шишков) абонамента да бъде 10 лв. и трето (Чичоваров) да се спре списанието, до като се образува достатъчен фонд „Български Турист“, който да осигури издаването му. Съборът прие първото (с 11 гласа, срещу 5 и 3 за другите): абонаментът на списанието за членове е 20 лв. и е задължителен за всички членове. За не членове се прие абонаментът да бъде 30 лв., като на юноши от Българското

Туристическо дружество и от Юношкия Туристически Сюз се отпуща като на членове — 20 лв.

5. По разхода се прие едно предложение (на г. Рачев, София) относно взаимното засилване на някои параграф в смисъл: Централното настоятелство в съгласие с контролната комисия може да прехвърля при нужда суми от един параграф към други.

По предложение на г. Сп. Марков (София), поддржано от г. Додов (Дупкица) прие се от предвидените за печат и списване на „Български Турист“ за всеки издаден брой от една печатна кола най-малко да се плаща по 300 лв. по редактирането и корекцията му.

Бюджета в окончателно приетата форма е отпечатан след протоколите. Преди да се вдигне заседанието прочете се поздравителна телеграма от енергичния стар пловдивски турист г. П. Жилков.

ПРОТОКОЛ № 4.

София, 16 август 1921 год.

Заседанието се откри от председателя г. Ст. Н. Шишков, в присъствието на болшинството от делегатите.

По предложение на председателя даде се почит на трагично загиналият тези дни в Ецталските алпи при гр. Инсбруг (Тирол) млад български турист, член на Софийския клон „Алеко Константинов“, *Крум А. Новаков*, дългогодишен деен юноша-турист.

Сборът одобри предложението на г. г. Скрински и Врабчев. да се издаже съболезнование от страна на сбора на родителите на покойния турист и да се помести в дружественото списание „Български Турист“ статия заедно с ликът му.

Пристъпи се към разискване на повдигнатите в реферата на г. Д-р П. Козаров въпроси. Ил. Антонов моли от името на г. Д-р Козаров да се приемат формулираните от самия него точки. 2. *Шишков* предлага сбора да възприеме тези точки като резолюции за изпълнение от клоновете на Българското Туристко Д-во там, дето има възможност за това. Г-ца *Ковачева* (София) поддържа председателя и съобщава, че учителската организация се е също занимавала с тези въпроси и ще укаже своето сдействие за реализирането им.

Сборът прие в вид на резолюция по реферата на г. Д-р Козаров следните точки:

1. Уреждане през ваканцията в хубави планински места **летни ученически колони**, за напълно здрави и малокръвни деца, обзавеждани по най-прост начин и ръководени от учители.

II. Дружеството да подеме инициативата за взаимна размена на деца през ваканционните месеци, като оповести това чрез вестниците.

III. Всеки клон да обмисли и най-рационално използва за свои туристически цели трудовата повиност.

IV. Централното настоятелство да направи постъпки пред Министерството на Просветата за:

1. Създаване специална служба по ученическите пътувания и изобщо по туризма в училищата, с която служба Централното настоятелство да бжде в контакт.

2. Уредбата на ученически спални при всеко училище през летните месеци, като в градовете, дето сега има казарми, се вземат легла и

3. По-широкото разпространение на летните ученически дружини, предназначени за малките ученици.

С това разискванията по реферата на г. Д-р Козаров се приключиха и се пристъпи към разни.

Г. Рачев (Габрово) повдига въпроса за избора на делегатите за бъдащите конгреси, като предлага да се избират за всеки 50 души един делегат, а и за част от 50 пак по един. Даваджиев (Търново) допълни горното предложение в смисъл: при липса на средства, клонът може да изпрати по малко делегати, с право на толкова гласа, колкото делегати би се следвало да има съгласно горното правило. Н. Додов предлага временно, до изменението на устава, да се изпраща на 30 души членове един делегат, без право на повече гласа.

Събора прие, до изменението на устава да се избере на всеки 50 или част от 50 души по един делегат.

Една делегация на Българското гимнастическо дружество „Юнак“ на чело с подпредседателя на дружеството г. Лазов поздрави събора с успех и бждна дейност. Г. Лезов изтъкна тягостното време, в което е евикан както XIV турист. събор, така и X юнашки, в който между другото е взета резолюция за обща дейност с туристическото и други културни и спортни дружества, за обновление и възвеличение на България. Апелира да си подадем ръка за бждна народополезна дейност.

Председ. г. Шишков благодари на поздрава на юнаците и също апелира за задружна дейност. Девиза на всички културни дружества трябва да бжде: България!

По подигнатия от г. Д-р Бойкинов, Пловдив, въпрос за запазване концесия за построяване и експлоатация на един финикулер до Черния Врх, събора след кратки разисквания прие предложението на г. Н. Галчев. (София), да се възложи на Централното настоятелство да проучи този въпрос и на идния конгрес да го докладва.

Захариев (Самоков) предлага събора да избере един ден в годината за общ туристически празник, който в чест на най дивната бългурска планина и да се нарече „Празник на Рила“. В този ден да се събират туристи от всички крайща на България в Самоков и Дупница и от там да предприемат общ традиционен излет из Рила. При това, желателно е този сбор да бъде съвместен с юношите. Той изтъкна голямото организационно и пропагандаторско значение на един такъв общ дружествен празник и силата на съединителното звено, което ще представлява този общ излет. В същия ден всеко д-ство устройва в своя град сказки, изложби, увеселения и пр., все с мотото Рила. За най-подходящ и свързан исторически с Рила, той намира Илинден (2 август), когато и времето е най-подходящо за излети из Рила. Г. Шишков поддържа идеята на г. Захариев, както и избора на Рила и на деня, по мотиви от исторически, културен, национален и най-вече пропагандаторски характер.

След кратки разисквания по въпроса, при което се предложиха и други дати за общия празник, събора прие: Патриотичен празник на Българското Туристическо Дружество да бъде Илинден.

г. **Казаков** (Дупница) обрисова дейността на дупничани, подготвяването и изграждането на хижата в Рила и отправи апел до всички делегати, да увещаят клоновете си да ги подкрепят с некая и друга сума, за да могат да доизкарат хижата.

г. **Шишков** похвалява дупничани и търновци за строежите от тях хижи и апелира към клоновете за подкрепа.

Даваджиев предлага централното д-ство да влезе в свръзка с Министерството на Общ. Сгради и да нареди до окръжните инженери, да оказват нужното съдействие и вземат участие при поставянето показалци по пътищата и пътеките от страна на туристическите дружества.

И. Антонов поддържа Даваджиева и съобщава, че Софийския клон се е занимал с този въпрос и има изработен „правилник за излетите“, с който покрай другото се урежда и въпроса за поставяне показатели по пътищата.

Понеже събора не разполага с време, за да проучи и приеме този правилник, той направи следните две предложения: а) По инициативата на всеки клон да се устройват екскурзии специално за учащите се, с участието на учители и под главатарството на един турист и най-много 1—2 туристи или родители на учащите се и б) Софийския клон да изпрати на всеки клон по един екземпляр от проекта правилника, за прилагане и проучване на практика, та на идния конгрес правилника да бъде приет.

Събора прие и двете предложения.

Г. Рачев пожелава при основаване на туристически д-ва занапред да се избегват чуждите названия, а да се избират бжлгарски.

Д. Груев (Пловдив) моли бждащето центр. н-ство да направи постжпки пред сжответната власт да се освобождават от акциз дружествените представления и плакарди.

Сжбора вжзлага това на центр. н-ство, тжй като д-вото ни е културно-просветно и следва да се ползува от тези облаги.

Г-н С. Скрински запитва за в бждаще специално бюро ли или централно настоятелство ще ржководи сжбора? Сжбора вжзприе тжлкуването, че сжгласно устава, центр. н-во трябва да ржководи сжбора.

По предложение на г. Шишков сжбора изказа желание, щото всеки клон да изработи пжтеводител за своя район. Сжщо така за пропаганда и популяризиране на родинознанието да се образуват библиотеки при всеки клон. Този вжпрос се вжзприе, но се остави за по основно изучаване относно организирането му, за идния сжбор.

Г-н Рачев апелира кжм всички клонове за пжлно сжтрудничество, подкрепа и разбирателство с юношите.

Г-н Захариев моли бждещето централно настоятелство да ходотайства пред д-вото на столичните журналисти да приемат безплатно сжбобщенията, които соф. клон или централата ии биха дали за публикация.

По вжпроса за местото на идния сжбор, за което се направиша няколко предложения (Тжрново, Орехово, Банско), прие се с голямо болшинство идния сжбор да бжде в Тжрново, като три месеца по-рано тжрновския клон сжббщи на центр. н-во за точната дата на сжбора. Общо желание е, той да се сжстои през великденската ваканция, изобщо през месец Май. След това се пристжпи кжм избор на ново централно настоятелство. Избраха се за

Председател: Ил. Антонов 20. Подгласник д-р Козаров—6.

Членове: Н. Галчев 27; д-р Дрончилов 26; Н. Пушкаргов 26; Дим. Сжселов 23; В. Христов 20; д-р Ив. Велков 18; и д-р П. Пеев 18. Подгласници: С. Скрински 9; Кр. Антонов 7; Раф. Попов 6.

Кантролна комисиия: Ил. Моллов 28; Н. Симеонов 19. Подгласник С. Марков 9.

Новоизбрания председател И. Антонов, от името на новото централно настоятелство, благодари за доверието и отпрати апел чрез делегатите до всички клонове за сжтрудничество и по-енергичен дружествен живот.

Председателя г. Ст. Шишков като пожела ползотворна дейност на клоновете и на централното настоятелство, пожела добжр пжт на излетниците — сжборяни из дивната Рила и обяви XIV-я редовен туристически конгрес за закрит.

Сжбора се закри в 2 часа след обед.

Бюджет на Централното Настоятелство за 1920—921 год

§	Приход	лева	§	Разход	лева
1.	От принос на членовете	6.000	1.	За значки	6.000
2.	От встъпителен внос .	2.000	2.	За печат на списанието, от които за редакция и корекция по 300 лв. на издадена книжка най-малко печ. кола	20.000
3.	10% от приходите на клубовете	2.000	3.	Библиотека и абона- мент на чужди спи- сания	1.000
4.	От абонамент на Бжлг. Турист, от членовете .	15.000	4.	Канцеларски и пощен- ски	2.000
5.	Също от нечленове .	3.000	5.	Снимки и клишета .	1.000
6.	Разни	1.000	6.	Непредвидени и за пътни на делегати по събора	3.000
7.	От продажба на значки	4.000			
		33.000			33.000

Спомен.

На Кумата

Преминал беше дълъг летен ден. Все по голям мрак се стеляше над върхове и долини, замираше постепенно далечен градски шум... Облегнати до шубраците около грамаден огън, ние се вслушвахме в бучението на водата, гледахме с захлас трепкането на звездите, взирахме се в далечните силуети на планините и се носехме с крилата на мечтите към далечни светове и незнайни страни. Един по един летеха спомените, изреждаха се чудни разкази за видено и преживяно, разнасяха се тъжни песни за роден край.

Така унесени в бленове, ние замлъквахме един по един, загледани в тъмния небосвод.

Преваляваше нощта, а там далеч се понесе глас, разле се широко в тъмнината, повтори се многократно от заспалите планини и долини и се изгуби в ширинето.

— Кумата! Та кой друг ще броди в тъмнината ако не той.

Нашият огън, кат Витлиемската звезда, показваше пътя на изгубените в нощта. Втори сигнал, от нас отговор и ето

че се понесе песен в ранното утро, песен на младост, на пролет.

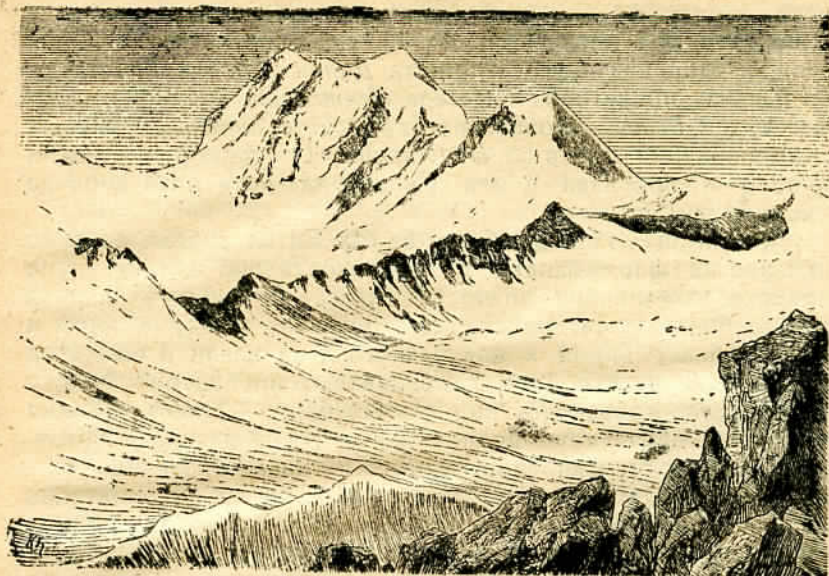
Заблесте наново гаснещ огън, искри се понесеха високо в небето, озариха се лицата с нова светлина. Та колко нощи, колко дни сме прекарвали заедно, далеч от суетни свет, тук при майката природа? Колко пъти сме пращали първи поздрав от там, от високия връх на изгреващото слънце, на далечните, обвити още в полумрак, полета и долини!

И ето, не се мина и година, едва стъпил на прага на живота, майката земя те прибра в своите обятия. С поглед устремен към великото и незнайното, с ръка протегната към бялото алпийско цвете, ти се раздели за винаги от нас.

Прощавай другарю! Не ще слушаме никога вече песента на чучулигата в ранно майско утро, не ще се никога унасяме в мечти из дивния Балкан.

Залутани из световните пътища, записани в всекидневния живот, един ще бже твой завет „На върха, нагоре, към върха!“

Ив. Велков.

Вилдшпице 3774 м.

Ецтал.

Най-големата странична долина на Ин, дълга около 60 клм. *Ецтал* е една от най-интересните долини на Тирол. Врязана дълбоко в стръмни извисяващите се от двете ѝ страни снежни алпийски гребени, които я следват дори до Ин, потънала в китна зеленина, в която наред с бора и елата срещахме и шумна гора, и лиственицата, а по малките полянки из нея и царевичката и лена, тя ту се стеснява и притиска хубавото селско шосе, което едва намира къде да се провре, ту се разширява в сочни морави и дава място на гиздаво накачалите кжшурки на няколко селца. *Ец*, в самото начало на долината, на 6 клм. от железопътната станция *Ецтал* на линията Инбрук — Швейцария; *Умхаузен* с красивия, пълноводен алпийски водопад *Щуибен*, чиито воден прах блещи от далеч на слънцето: *Ленгенфелд*, известно курортно място посред гора от лиственици, обградено от всички страни с големи планински маси; *Хубен* с интересния тунел на шосето и *Зйолден*, най-голямото село в долината, краен пункта на пощата и главната квартира на водачи и туристи за излети из Ецталските Алпи. Един час нагоре от *Зйолден* е малкото селце *Цвизелщайн*, от дето долината се раздвоява: от югоизток се спуща величествената *Гургелска* долина с ред ледени реки на запад, назбени ска-

листи вериги от изток и лабиринт от ледници на юг, а ниско долу при последните китки от дървета и зеленина сгушени едно над друго селищата *Долни* и *Горни Гургл*; от запад слиза приветлива и весела *Вентската* долина с китното селце *Вент*, в полите на склоновете, които се спускат от импозантния масив на *Вилдшпице*. Тук долината се двои на ново и прорязва с два ржкава ледените маси дори до основния гребен на юг.

Достигаща тжй дълбоко в тях Ецтал добива особено значение за формирането и структурата на цялата група алпийски възвишения, които се издигат в северо-западната част на бившата австрийска, сега поделена между Австрия и Италия област Тирол, и които за това са заели и името си от нея — *Ецталски Алпи*. Ецталските Алпи заемат цялото пространство западно от линията Инсбруг — Боцен и южно от дълбоко врязаната долина на р. Ин, която дели източните Алпи от стржмно прорязаните и гиздаво изваяни варовити предалпи, и се простират на юг дори до долината на Еч, до Меран и Боцен и на запад до Швейцарската граница и Форарлберг. В самите тях различаваме три дяла: сжщинската *Ецталска* група, която заема западната половина на четиригжжлника, *Щубайска* група в североизточната му част, най-близката до Инсбруг алпийска група, и *Зариталска* група в югозападната му част.

Последната, *Зариталската*, група се издига почти в центжра на Тирол и е по-скоро южно предверие на Ецталските алпи. В нея няма никакви ледници, нито върхове с значителна височина (най-високия връх Хирцер е 2785 м.) но затова, заемаща такова централно положение, тя открива от височините си разкошни панорами на всички страни.

Ецталската група е най-големият дял от Ецталските алпи и най-заледевата група в целите Източни алпи. По височина тя иде след групите на Ортлер (в югозападния Тирол) и на Глокнер (високите Таври в източната част на Тирол), които с единични върхове надвишават нейния най-висок връх Вилдшпице (*Wildspitze* — Дивият връх, 3774 м.). Обаче тя крие в недрата си най-пространните ледени маси в Източните алпи и това величествено заледяване с най-разкошни ледени пейзажи е именно характерното на Ецталската група. В вид на обжрната кжм север подкова, или по-скоро вила, обхваща веригата на най-високите възвишения сжрцето на долината, а гжрбжт ѝ се спуска стржмен като гигантска стена на юг. Фирновата (*фирн* — залебен сняг) покривка е така развита тук, че по едно продължение от около 120 клм. няма нито един незалебен проход. Гребените в тази алпийска група се продължават като затворени, от седловини слабо прекжсвани планински стени. Долините ѝ се изкачват високо в планината, а с тях и растителността

и човешката култура: най-високите човешки поселения в Европа, Вент (1893 м.) и Горни Гургл (1927 м.), се намират тук.

Високо планинските излети в Ецталската група са почти всичките дълги ледникови пътвания, които при меките и широки форми на повечето върхове не представляват особено големи трудности за опитните алпинисти, изискват обаче жилавина, издръжливост, сигурност в стъпката и точно съблюдаване на всички правила за пътуване по ледници.

Най-високият връх в Ецталските Алпи е *Вилдшпице*, една величествена трапецовидна снежна пирамида в северозападния склон на подковата, която от далеч обръща вниманието на пътника. По централно място заема вторият по височина връх в групата, *Вайскугел* (Бялата топка, 3746 м.), който по местоположението си в джното на подковата, където се срещат главните вериги на групата и най-големите долини от север и от юг, е най-важният връх в Ецталската група, а същевременно и нейното най-величествено възвишение.

Докато северозападния дял с силно развити склонове спуска своите ледени маси в три клона далеч на север, източният достига само до раздвояването на Ецтал, която заедно с Тимелския проход на югозапад образува границата между Ецталската група на запад и *Щубайската* група на североизток. И в тази последната група на Ецталските алпи се крият голям брой мощни гребени, високи върхове и грамадни ледници. И тук по едно продължение на 33 км. няма нито един незаледен проход. Макар и в абсолютната си височина по-ниска от Ецталската, Щубайската група е по-богата от нея в разнообразието на формите на своите възвишения, а средната стръмнина на склоновете ѝ е най-големата не само в Ецталските, но и в целите Източни Алпи.

За голямото туристическо значение на Щубайската група говорят не само голямото число смело изваяни върхове, но и обстоятелството, че тя е най-гостоприемната от всички по-големи планински групи на Източните Алпи. Почти всички високи долини и ледени области си имат своята хижа, а много от тях и повече от една.

От западна страна, от към Ецтал, една странична долина *Зулцтал*, която слиза в Ецтал при *Ленгенфелд*, се връзва дълбоко навътре в Щубайската група и отделя от нея един мощен клон, който следва паралелно на Ецтал между двете долини и свършва под *Ленгенфелд* с стръмно като стена спускащия се на север *Лохкогел*, лобното място на тъй рано загиналия наш млад другар — Кумата.

Пейо.

Вестн.

— Из живота на Софийския клон „Алеко Константинов“. На 6 март т. г. клонът е имал своето редовно годишно събрание, което е избрало ново настоятелство в състав: председател — Илия Антонов, подпредседател — Никола А. Симеонов, секретар — Васил Христов, касиер — Иван Минев, домакин — Лука Дудевков и съветници — Г-ца Люба Ковачева, Д-р Иван Велков и Христо Костов. Контролна комисия: Тодор Тончев, Др. Кофарджиев и Ламби Бончев.

С поемане клоновите дела настоятелството е изработило програма за дейността си. Също така то е правило постъпки пред Министерството на Народното просвещение и софийската община да се разреши на учениците от последните класове на средните учебни заведения в столицата и на членовете на софийския клон да отбият трудова си повинност във Витоша. Въпреки благосклонността и на двете официални учреждения при повдигане на въпроса, досега не бил получен никакъв отговор.

Настоятелството, чувствувайки слабата заинтересованост на членовете към дружествените работи, е изпратило до всички членове апел, с който ги моли да проявят по-голям интерес към дружествените работи, да посещават редовно излетите, събранията, срещите и пр., да пропагандират повече в полза на туризма и работят за увеличение броя на членовете, да разпространяват дружествено-

то списание „Български турист“ и подпомагат списването му. Макар и слабо, забелезват се вече резултати от този позив. Така напр., от 250 члена на 6 март т. г. днес вече клоната брои 430 члена с явна тенденция да се увеличи още повече техния брой. Забелезва се също проявяването, макар и от малак брой дружествени членове, по-голям интерес към клоната и дружеството, нещо, което не може да не насърди настоятелството в работата му.

Настоятелството е изработило и разпратило на всички членове програма за проектираните през т. г. излети — до 22 септемврий. Досега са състояли 18 излети, посетени от 598 излетници, от които 156 дами, като не се включват в тия излети многобройните частни, уреждани почти всеки празничен ден от групи дружествени членове със знанието на настоятелството. Същото е изпратило по един екземпляр от програмата за излетите и апела и на всички други клонове и ги е молило да влезе с тях в връзка за уреждане срещи. Такава е била срещата, станала на 19 и 20 юний т. г. между Софийския, Търновския и Вратчанския клонове на Елисейна и продължен маршрута към мина Плакалница — Згориград — Вратца. Също така среща е била обявена на 10, 11 и 12 юлий т. г. в Костенец-Баня — Белмекен — Юндола — Белово между Софийския, Долно банския, Беловския и Пловдивския клонове. Тази сре-

ща, макар и да е била посещена от 45 души софийски туристи, за жалост, не е била посетена нито от един турист от останалите 3 клона.

— **Туристска вечеринка.** Софийския клон от Б. Т. Д. „Алеко Константинов“ и юношите туристи в София уредиха на 5 февруарий с. г. вечерта литературно-музикална вечеринка в полза на фонда „Постройка хижа на Витоша“ в Софийското градско казино при разнообразна програма:

Приветствие от председателя на Центр. Настоятелство, Г-н Др П. Козаров, туристския марш, изпълняван от г-н Тумангелов, декламации, балети, казачок, соло на пиано и други точки

Вечеринката беше добре посещена и излезе сполучлива.

Това е първият опит за задружна работа между старите туристи и юношите в София.

Туристски срещи на Софийския клон „А. Константинов“. — Настоятелството на софийския клон от Б. Т. Д. в едно заседание в началото на м. юлий с. г. заедно с група ревностни туристи обменили мисли, как да се опознаят поотблизо столичните туристи

и решили да се уреждат редовни срещи всеки втори петък, считано от 15 юлий т. г., от 7 часа сл. обед в локала „Нова Шуменска бирария“ на ул. „Лега“, срещу Народния музей.

С една покана до членовете беше съобщено, че при хубаво време срещите ще стават на открито в бирарията на г-н Танушев, зад „Борисовата градина“, обаче там не е удобно поради отдалечността си и затова клоновото настоятелство нарежда срещите да стават само в локала на ул. „Лега“.

Добро начинание е направено. Огначало ще става само опознаване, а в последствие срещите ще бъдат разширени в забавни и научни беседи, показване картини с проекционен апарат и пр., достъпни за широката публика.

Такива срещи между столичните туристи ставаха през първите години от съществуването на дружеството (1901-1911 г.), които дадоха добри резултати.

Препоръчваме на всички клонове от Б. Т. Д. да устройват честни срещи и беседа за членовете си и техните гости в своя район.

РАЗНИ

Съобщения на Централното настоятелство. —

Умоляват се дружествените членове и абонатите да внесат абонамента за списанието, първите чрез респективните клонове, а вторите — направо в дружествената канцелария — ул. Солун № 23. Онези от абонатите, които нежелаят да по-

лучават списанието, умоляват се да повърнат изпратените им до сега книжки. Неповърналите ги, ще се считат че желаят да ги получават и занапред. Отказалите да получават списанието дружествени членове, ще се считат напуснали и самото дружество.

* * *

Клоновете, които не са съобщили до сега колко значки искат, да сторят това веднага, за да могат да се разпределят получените и им се изпратят. Цената им е 12 лв. едната.

* * *

Умоляват се клоновите настоятелства да изпращат своевременно в Централното настоятелство по един екземпляр от всички афиши за урежданите в бъдеще от тях вечеринки, срещи и седенки или да съобщават за урежданите такива по-рано, за да може, ако има възможност, да се устройват от страна на Центр. настоятелство излети до седалището на клона, или въобще да се прави възможното при различните случаи.

* * *

Всичко, каквото се отнася до Централното настоятелство да се адресира до Българското Туристско Дружество — Централното Настоятелство — ул. Солун № 23 — София.

Вести от чужбина.

Гигантска релефна карта. — В Инсбург, главния град на Австрийската област Тирол, се намира най-големата релефна карта в света, издялана в естествена скала. Тя представлява целия Тирол и Форарлберг (областта между Тирол и Швейцария) в такава величина (масщаб 1:7,500), че човек свободно може да се разхожда по долините от Кайзеровите планини на североизток до езерото Гарда на югозапад. Високите върхове стърчат на повече от човешки бой, изработени в оригиналния им скален материал, покрити с характерната за всеки от тях ниска алпийска растителност.

Това единствено по рода си творение е почнато в 1889 година от училищния съветник професор Йохан Шулер, който по собствена инициатива дълги години наред с необикновена преданост и самопожертвование е работил над него, без да може да доживее довършването му. Неговата

смърт е прекъснала работата, а войната и последвалата след нея окупация причинили големи повреди на извършеното от него. Сега неговият син, гимназиялният учител Йохан Шулер се е заел да поправи повредите и доизкара до край делото на баща си.

Нова експедиция в Хималаите. — Още светят не се е умирал след сътресенията на великата война и предприемчивият изследователски дух се събуди и с нови сили поде временно преустановените експедиции за изучаване и опознаване на още не обходените крайнини на земята. Към края на месец юний тази година една английска експедиция за изучаване на Мон Еверест (най-високия връх на земята, 8810 м. над морското равнище) е стигнала в Тингри Дзонг, изходната точка за по-нататъшните ѝ изследвания. Тингри Дзонг е малко градче на една осамотена височина посред пространната равнина, която постепенно се издига към грандиозния масив на Мон Еверест и снежновърхата верига от 25,000 фута (7600 м.) височина, що дели Тибет от Непал. От тук ще се проучат и изследват възможните пристъпи от север и северо-запад към господстващия над всичко великан Еверест.

От едно писмо на полковник Хоурд Бърн до в. Таймс заемаме следните подробности по интересното пътуване на експедицията.

Напредвайки по долината Бонг на път за Тингри Дзонг експедицията се натъква на една странична долина, в която на една надморска височина от около 4600 м. цело море от диви рози (нашенски гюл) открива разкошна картина пред очите им и пръска сладък дъх далеч и високо из въздуха. Притиснати един до друг се редят розовите храсти и само тук таме из тях пръснати сочни морави с бистри, весело клокочащи извори. Малко по-горе е градчето Кишон, а над него Шекай Дзонг, седалище на двама кралски наместници, един светски и един духовен. Градът е разположен в подножието на едно възвишение, на чиито склон е кацнал като птичка голям манастир с безбройните си къщурки и криви улици, в които обитават 400 монаха.

По направените от Тингри Дзонг разузнавания г. Бърн съобщава: На 23 юний т. г. Молри и Блок потеглиха от Тингри заедно с 18 кули (наемници-носачи) и 4 яка (якът е особена Тибетанска порода вол) да проучат най-леките начини за приближаване на Еверест от към северозапад. Главната пречка за напредване са грамадните ледени реки, които в това годишно време съвсем непроходими. Във всички околни места жителите наричат Еверест Чомо-Хънгма (Chomo Hungma), Богинята-майка на страната, по всека вероятност истинското тибетанско име на планината. — След двудневно

търсене нашите хора откриват на една слънчева тераса високо на левия брег на Ронгбук едно приятно и удобно за лагер место с разкошен изглед на Еверест, който се извисява високо над долината. На запад северозапад и север се ширят грамадни склонове и гребени, но още е неизвестно, ще може ли да се възлезе на тях. Но и да предположим, че възкачим 25—26000 фута (7600—8000 м.) високия връх, все пак остава още едно извънредно трудно катерене по скали към по-големи височини, докато се достигне същинския връх. А едно усилено катерене по скали на такава височина е почти невъзможно, понеже то изисква твърде много от човешкото тяло в така силно разределения въздух.

Молри и Бжлок изучават с кулите близките ледници и възкачват околните върхове. На 5 юни им се удава изкачането на един издигащ се тукмо над лагера им връх, висок по-вече от 23,000 фута (7000 м.) Тук кулите се толкова изтощили, че немогли да достигнат върха. Два дена по-късно почва да вали град, сняг и дъжд. През това време разузнавателната дейност се ограничава в неколкото светли промежутъка. Все пак до края на месеца са били достатъчно изучени северозападните пристъпи към Еверест. Август ще се посвети на източната и североизточната страни на планината. Тук ледът и снега са повече отколкото на северозападната страна. Възможно е да има някой висок проход, който да води от ледника *Ронгбук* през височините в долината на *Карта Тоангпе*. От туземците обаче е невъзможно да се добият каквито и да било достоверни сведения. В края на юли главния лагер ще се премести на близо до Карта, която се състои от една група села Арруонал, недалеч от местото, дето Карта Тоангпе, най-големия ледник, който аз съм виждал, се влива в реката *Арун*.